

Sygn. akt VII AGa 919/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelektualnej w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA Maciej Dobrzyński

Sędziowie SA Jolanta de Heij-Kaplińska

SO del. Anna Szanciło

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w B.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 7 października 2019 r., sygn. akt XVII AmE 210/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) **w punkcie pierwszym i drugim oddala odwołanie,**

b) **w punkcie trzecim zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,**

II. zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

VII AGa 919/19

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej jako Prezes URE lub pozwany) decyzją z dnia 24 maja 2017 r., nr (...) (...), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2017 r., poz. 220 z późn. zm.; dalej jako Prawo energetyczne lub pr. en.) w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz.U. z 2007 r. Nr 133, poz. 924; dalej jako rozporządzenie RM z dnia 23 lipca 2007 r.) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.) w zw. z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w dniu 23 czerwca

2016 r. w sprawie wymierzenia (...) S.A. z siedzibą w B. (dalej jako Spółka, Odbiorca lub powód) kary pieniężnej za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r., orzekł, że Spółka w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego pod adresem ul. (...) w B. naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. (pkt 1) i za to działanie wymierzył Odbiorcy karę pieniężną w wysokości 50 518 zł (pkt 2).

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła strona powodowa. Zaskarżonej decyzji zarzuciła:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a/ art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. w zw. z art. 11d ust. 3 pr. en. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w przypadku, gdy podstawa do ich zastosowania nie występowała w zakresie dotyczącym przekroczeń w poborze energii w trakcie ograniczeń wprowadzonych przez (...) S.A. w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r.,

b/ art. 56 ust. 6 pr. en. poprzez jego niezastosowanie i ustalenie wysokości kary pieniężnej z zastosowaniem algorytmu, który jest sprzeczny z zasadami miarkowania kary określonymi tym przepisem, pomimo, że organ w uzasadnieniu zwraca uwagę na przesłanki miarkowania kary tam określone, jednak pomija je przy ustaleniu jej wysokości,

2/ naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 7, art. 77 § 1 w zw. z art. 107 § 3 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 1 pr. en. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. bez ustalenia istotnych dla wymierzenia lub odstąpienia od wymierzenia kary okoliczności, takich jak wystąpienie szkody.

Odwołujący wniósł o zmianę decyzji w całości poprzez odstąpienie od wymierzenia kary oraz zwrot na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 października 2017 r. Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 7 października 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił decyzję Prezesa URE z dnia 24 maja 2017 r., nr (...) (...), w pkt 1 w ten sposób, że przyjął, iż (...) S.A. z siedzibą w B. naruszył obowiązek opisany w pkt 1 w dniu 12 sierpnia 2015 r. (pkt 1) zmienił decyzję Prezesa URE z dnia 24 maja 2017 r., nr (...) (...), w pkt 2 w ten sposób, że obniżył nałożoną na (...) S.A. z siedzibą w B. karę pieniężną do wysokości 150 zł (pkt 2) oraz zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami (pkt 3).

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

W dniu 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A. z siedzibą w K. (dalej jako (...) S.A.), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej jako OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości spowodowanych wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d pr. en. i wprowadziły od godz. 10:00 ograniczenie w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Dnia 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A. powiadomiły Ministra Gospodarki o wystąpieniu zagrożenia, podjętych działaniach oraz zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 pr. en. Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136, wprowadzając ograniczenia w okresie od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

(...) S.A. z siedzibą w B. jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego pod pozycją 0000069325. W okresie obowiązywania ograniczeń Spółkę wiązała z (...) S.A. umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...) zawarta w dniu 6 grudnia 2011 r. Zgodnie z § 3 pkt 7 i 8 ww. umowy Odbiorca zobowiązany

był do ograniczenia poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów.

(...) S.A. przedstawił Prezesowi URE zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. W oparciu o powyższe dane zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się Odbiorcy do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego w B. przy ul. (...). Pismem z dnia 23 czerwca 2016 r. Prezes URE zawiadomił Spółkę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i wezwał ją do złożenia wyjaśnień. W piśmie z dnia 8 lipca 2016 r. powód wskazał, że przekroczenie dopuszczalnego poboru mocy miało miejsce w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. Wynikało ono z konieczności zapewnienia odpowiedniego reżimu produkcyjnego oraz konieczności zakończenia produkcji bieżącej partii opakowań na leki. Informacje o wielkości danych dotyczących odbiorcy wynikające z Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały Odbiorcę w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., zostały przekazane przez (...) pismem z dnia 31 lipca 2014 r.

Spółka przekroczyła obowiązujące ją - zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii - wartości poboru mocy w poszczególnych stopniach zasilania w następujący sposób: i) 10 sierpnia 2015 r. łącznie 12,85160 (MW w godzinie), ii) 11 sierpnia 2015 r. łącznie 3,93800 (MW w godzinie), iii) 12 sierpnia 2015 r. łącznie 0,05000 (MW w godzinie). Łącznie, dla wyżej wymienionego okresu, Odbiorca przekroczył 16,8396 MW w godzinie.

W roku obrotowym obejmującym okres od 1 grudnia 2015 r. do 30 listopada 2016 r. Spółka osiągnęła przychód w wysokości 201 048 561,4 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym i sądowym oraz fakty powszechnie znane, które nie były przez żadną ze stron postępowania kwestionowane.

W ocenie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w części dotyczącej możliwości ustalenia przez powoda popełnienia deliktu administracyjnego w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. Sąd I instancji uznał zarzuty podnoszone w odwołaniu w tej części za prawidłowe, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. W myśl art. 11 ust. 1 pr. en., w przypadku zagrożenia: 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym, 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, 3) bezpieczeństwa osób, 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych - na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. Ust. 2 stanowi zaś, że ograniczenia w sprzedaży paliw stałych polegają na sprzedaży tych paliw na podstawie wydanych odbiorcom upoważnień do zakupu określonej ilości paliw. Zgodnie z ust. 3, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na: 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej, 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła. Ograniczenia wprowadzone na zasadach określonych w ust. 2 i 3 podlegają kontroli w zakresie przestrzegania ich stosowania (ust. 4). W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że w myśl ust. 6, Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę znaczenie odbiorców dla gospodarki i funkcjonowania państwa, w szczególności zadania wykonywane przez tych odbiorców. Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w

przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1 (ust. 7). Z kolei, zgodnie z treścią art. 11c ust. 3 pr. en., operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7. Natomiast art. 11d ust. 3 pr. en. stanowi, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Sąd Okręgowy wskazał, że w przedmiotowej sprawie powód nie dostosował się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w B. przy ul. (...). W dniu 10 sierpnia 2015 r. wartość przekroczenia wyniosła łącznie 12,85160 MW w godzinie, w dniu 11 sierpnia 2015 r. 3,93800 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone przez OSP na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en.), zaś 12 sierpnia 2015 r. 0,05000 MW w godzinie (ograniczenia wprowadzone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r.). Sąd I instancji podkreślił, że kwestia dopuszczania się przez powoda wymienionych naruszeń nie została przez niego zakwestionowana i wykazana została przez pozwanego dokumentami znajdującymi się w aktach administracyjnych. Powód zakwestionował podstawę prawną do nałożenia na niego sankcji za niezastosowanie się do wskazanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r.

Przenosząc powyższe regulacje prawne na grunt niniejszej sprawy Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, że brak było podstaw do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej za niedostosowanie się do ograniczeń w poborze energii za dni 10 i 11 sierpnia 2015 roku. Przytoczone powyżej przepisy prawa energetycznego nie dawały podstaw do uznania, że czyn przedsiębiorcy stanowi podstawę do przypisania mu popełnienia deliktu administracyjnego. W ocenie Sądu I instancji, podstawą nałożenia na powoda kary pieniężnej może być naruszenie przez niego przepisów art. 11, art. 11c ust. 3 i art. 11d ust. 3 pr. en. W myśl art. 11d ust. 3 pr. en., w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Zdaniem Sądu Okręgowego, aby można było przypisać powodowi naruszenie tego właśnie przepisu, musiałby on stanowić podstawę wprowadzenia ograniczeń w odbiorze energii. (...) S.A. wprowadziły ograniczenia na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. Tymczasem przepis ten nie stanowi podstawy ukarania w oparciu o art. 56 ust. 1 pkt 3a, na co zwraca też uwagę piśmiennictwo. Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. karze pieniężnej podlega ten, kto „nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie (...) art. 11c ust. 3. Przepis art. 11 ust. 3 pr. en. nie stanowi tymczasem samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń, odsyłając w tym zakresie do trybu wprowadzenia ograniczeń określonego w art. 11 ust. 7 pr. en. Zdaniem Sądu Okręgowego ma tu miejsce błąd ustawodawcy, który w normie art. 56 ust. 1 pkt 3a powinien był odesłać do art. 11c ust. 2 pr. en. Jeżeli zaś ograniczenie w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. zostało wprowadzone na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2, a niedostosowanie się do tej normy nie jest penalizowane, to, zadaniem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie można obecnie wywieść odpowiedzialności deliktowej przedsiębiorcy z art. 11d ust. 3 pr. en. Przepis przewidujący możliwość nałożenia na podmiot sankcji karnoadministracyjnej wymaga precyzyjnego określenia przez ustawodawcę zasad i przesłanek odpowiedzialności. Przepisy o charakterze karnoadministracyjnym muszą być stosowane w sposób precyzyjny i jednoznaczny.

Mając to na uwadze, wobec tego, że przepisy prawa energetycznego nie przewidują wprost odpowiedzialności za naruszenie ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en., zdaniem Sądu Okręgowego, brak było podstaw do ukarania przedsiębiorcy z tytułu niezastosowania się do ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez (...) S.A. w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. Dlatego też Sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił iż naruszenie miało miejsce w dniu 12 sierpnia 2015 r. Wymierzona kara została natomiast zmniejszona odpowiednio do wartości przekroczonych w dniu 12 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż nie ulegało wątpliwości, że Spółka swoim zachowaniem naruszyła ograniczenia w dostawie i poborze energii elektrycznej wprowadzone przez Radę Ministrów na podstawie rozporządzenia z dnia 11

sierpnia 2015 r., określone w art. 11 ust. 7 pr. en. Zachowanie to jest penalizowane na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11 pr. en.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia przez pozwanego art. 56 ust. 6 pr. en. poprzez jego niezastosowanie i ustalenie wysokości kary pieniężnej z zastosowaniem algorytmu sprzecznego z zasadami miarkowania kary określonymi tym przepisem, Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z treścią art. 56 ust. 6 pr. en., ustalając wysokość kary Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie podmiotu oraz jego możliwości finansowe. Wszystkie wymienione kryteria zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. Przede wszystkim organ trafnie ocenił możliwości finansowe przedsiębiorcy oraz uwzględnił podjęte przez przedsiębiorcę działania mające na celu jak najszybsze dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń. Zdaniem Sądu Okręgowego Prezes URE słusznie przyjął, że znaczny stopień szkodliwości czynu wyraża się w bezpośrednim wpływie popełnionego przez odbiorcę czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, co spowodowało realne zagrożenie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Sąd I instancji zaznaczył, że należy w tym wypadku mieć na uwadze całość przekroczeń w tym czasie i ich wpływ na całość systemu. Zagrożenie dostaw energii elektrycznej było realne i obejmowało terytorium całego kraju. Nawet niski stopień przekroczenia poboru mocy miał istotny wpływ na bezpieczeństwo systemu.

W myśl art. 56 ust. 6a pr. en. Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeśli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. Pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzucanego przedsiębiorcy jest znaczny w związku z faktem znacznego wpływu jego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Kara pieniężna została wymierzona za przekroczenie poboru mocy w konkretnych dniach, wobec tego nie jest możliwe przyjęcie że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, ponieważ w tych właśnie dniach miał miejsce stan w którym powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej. Co więcej, powód jest profesjonalistą wobec tego obejmuje go podwyższony miernik staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem prowadzić działalność w taki sposób, aby nie naruszać przepisów prawa. Reasumując, brak było podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a pr. en.

Wobec natomiast ostatniego zarzutu odwołania, dotyczącego naruszenia przez Prezesa URE przepisów postępowania administracyjnego, Sąd Okręgowy podzielił utrwalone w judykaturze stanowisko, że zasadniczo tego typu zarzuty są nieskuteczne przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ponieważ Sąd ten nie może ograniczyć sprawy wynikającej z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu tylko do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedza postępowania sądowe. Celem postępowania sądowego nie jest bowiem przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego, ale merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Postępowanie sądowe przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem kontradiktoryjnym, w którym uwzględnia się materiał dowodowy zebrany w postępowaniu administracyjnym, co nie pozbawia jednak stron możliwości zgłoszenia nowych twierdzeń faktycznych i nowych dowodów według zasad obowiązujących w postępowaniu przed sądem cywilnym. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu w tym wypadku, Prezesa URE, według reguł kontradiktoryjnego postępowania cywilnego, a nie sądem legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Tylko takie odczytanie relacji między postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowo-administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy. Sąd Okręgowy uznał, że nawet gdyby przyjąć, że w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych, to zarzuty w tym zakresie nie mogą być skuteczne, o ile uchybienia te mogą być sanowane w toku postępowania sądowego mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu, bowiem Sąd

ten zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym. Niezależnie jednak od powyższego, w ocenie Sądu I instancji, zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo, po dokonaniu wnikliwego i całościowego zbadania materiału dowodowego sprawy oraz w granicach przysługujących organowi swobodnej oceny dowodów.

Sąd Okręgowy wskazał, że w związku z tym, iż penalizacji na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a podlegało jedynie zachowanie powoda w dniu 12 sierpnia 2015 r., należało obniżyć karę do przekroczenia, którego Spółka dokonała w tym dniu. Wartość przekroczenia przez powoda dopuszczalnego poboru mocy we wskazanym dniu wyniosła 0,05000 MW w godzinie. Sąd I instancji nie zakwestionował wartości mnożnika ustalonego przez Prezesa URE w oparciu o poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującej (1500 zł). Dokonane w ten sposób obliczenie dało wynik 150 zł (0,05000 x 3000) i do takiej wysokości kara wymierzona przez pozwanego, została przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów obniżona. Według Sądu Okręgowego kara w tej wysokości mieści się w limicie określonym w art. 56 ust. 3 pr. en., nie wpłynie też na możliwości finansowe powoda. Wysokość kary gwarantuje osiągnięcie jej prewencyjnych i represyjnych celów. Ponadto, zadziała prewencyjnie dla zapobieżenia powtarzaniu się nagannego zachowania w przyszłości.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., który pozwala znieść wzajemnie między stronami koszty postępowania, w sytuacji gdy każda z nich uległa w jakiejś części swoim żądaniom.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany, zaskarżając go w części, tj. w pkt 3 oraz w części pkt 1 i pkt 2, w zakresie zmieniającym decyzję Prezesa URE z dnia 24 maja 2017 r., nr (...)(...), oraz obniżającym wysokość nałożonej kary pieniężnej z kwoty 50 518 zł do kwoty 150 zł, jak również w zakresie zniesienia kosztów procesu. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił naruszenie następujących przepisów prawa materialnego:

1/ art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11, art. 11c ust. 3, art. 11d ust. 3 oraz w zw. z art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. - poprzez dokonanie ich błędnej wykładni i wyłączenie z zakresu sankcjonowania dni 10 i 11 sierpnia 2015 r., a więc za niedostosowanie się przez powoda do ograniczeń w poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez OSP, podczas gdy powyższe przepisy dają jednoznaczną podstawę do uznania, że czyn powoda stanowi podstawę do przypisania mu popełnienia deliktu administracyjnego i wymierzenia powodowi kary pieniężnej z tytułu niedostosowania się do ograniczeń w dostawie i poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez OSP w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r., co wynika z tego, iż wymienione przepisy należy odczytywać i stosować łącznie, bowiem dopiero łącznie dają one normę, co też niezbieżnie wynika z wykładni językowej, systemowej i funkcjonalnej,

2/ art. 1 ust. 2 w zw. z art. 3 pkt 16 - 16b i 16d w zw. z art. 3 pkt 24 w zw. z art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. - poprzez nieuwzględnienie wskazanych przepisów o charakterze systemowym i w konsekwencji błędną wykładnię językową przepisów sankcyjnych - godzącą również w zasadnicze, aksjologiczne cele regulacji zmierzającej do zapewnienia Państwu bezpieczeństwa energetycznego - polegającą na przyjęciu stanowiska, że obowiązek dostosowania się przez odbiorców energii elektrycznej do ograniczeń w dostarczaniu i poborze tej energii, wprowadzonych przez OSP na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 pr. en., nie podlega sankcji wskazanej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy,

3/ art. 56 ust. 2 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. - poprzez jego niezastosowanie do dni 10 i 11 sierpnia 2015 r., mimo tego, że powód swym zachowaniem wypełnił hipotezę normy sankcjonowanej z art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. także względem tych dni, a więc za niedostosowanie się przez powoda do ograniczeń w poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez OSP, której to okoliczności powód nie kwestionuje.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez oddalenie odwołania powoda w całości oraz zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu poprzez zasądzenie od powoda na rzecz

pozwanego kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, za pierwszą instancję, według norm przepisanych. Jednocześnie pozwany wniósł o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należało zauważyć, że zgodnie z art. 15zszs⁽³⁾ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t. jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1842 ze zm.), w brzmieniu nadanym art. 46 pkt 21 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-Cov-2 (Dz.U. z 2020 r., poz. 875 ze zm.), sąd drugiej instancji rozpoznający apelację, uprawniony jest do skierowania sprawy na posiedzenie niejawne. Strona może jednak w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, złożyć wniosek o rozpoznanie sprawy na rozprawie. W niniejszej sprawie obie strony zostały o powyższym zawiadomione i żadna z nich nie złożyła wniosku o przeprowadzenie rozprawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zachodziły również jakiegokolwiek inne okoliczności, które przemawiałyby za potrzebą rozpoznania apelacji na rozprawie, zatem wystąpiły podstawy uzasadniające rozpoznanie niniejszej sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Należało także zauważyć, że apelacja została wniesiona przez pozwanego w dniu 6 listopada 2019 r., zatem stosownie do treści art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1469), która weszła w życie 7 listopada 2019 r., do jej rozpoznania miały zastosowanie przepisy w brzmieniu sprzed zmian wprowadzonych powyższą nowelizacją.

Przechodząc do oceny zasadności złożonej przez stronę pozwaną apelacji w pierwszym rzędzie wskazać należało, że Sąd Apelacyjny podziela ustalenia poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne, czyniąc podstawą faktyczną rozstrzygnięcia. Opierały się one na materiale dowodowym w postaci dokumentów, które zgromadzone zostały w toku postępowania administracyjnego wszczętego przez Prezesa URE w sprawie wymierzenia spółce (...) S.A. z siedzibą w B. kary pieniężnej w związku z powzięciem podejrzenia naruszenia przez odbiorcę obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Ustalenia te nie były w żadnym zakresie sporne i stanowiły także podstawę dla rozważań materialnoprawnych Sądu Apelacyjnego. Tym niemniej, co do pewnych okoliczności wymagały one nieznacznego uzupełnienia, co wskazane zostanie w toku dalszego wyводу. Te dodatkowe ustalenia także opierały się na dokumentach zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, a które nie były kwestionowane przez strony i także Sąd II instancji nie znalazł podstaw, aby zakwestionować ich wiarygodność i moc dowodową.

W przedmiotowej sprawie zaskarżoną decyzją Prezes URE stwierdził, że powód w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 pr. en., w związku z czym podlegał karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. Rozstrzygając o odwołaniu Spółki Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że skoro (...) S.A. w dniu 10 sierpnia 2015 r. wprowadziły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej działając na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en., to niedostosowanie się do tych ograniczeń przez odbiorców nie mogło skutkować nałożeniem na nich kary na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en., bowiem przepis ten nie wymienia art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. Zdaniem Sądu I instancji naruszenia ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. nie można utożsamiać z naruszeniem ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11d ust. 3 pr. en. Apelacja Prezesa URE zmierzała w gruncie rzeczy do zakwestionowania powyższego stanowiska wyrażonego przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Przed odniesieniem się do samych zarzutów przedstawionych w apelacji poczynić należało kilka ogólnych uwag na temat podstawowych pojęć funkcjonujących na gruncie ustawy Prawo energetyczne, a które będą miały znaczenie dla

rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć jednocześnie należy, że zostały one ograniczone do energii elektrycznej, ta bowiem ma znaczenie w rozważanym przypadku.

Ustawa Prawo energetyczne rozróżnia przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej. Zgodnie z treścią art. 3 pkt 4 przesyłanie energii elektrycznej to jej transport sieciami przesyłowymi w celu ich dostarczenia do sieci dystrybucyjnych lub odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci przesyłowych, z wyłączeniem sprzedaży energii. Dystrybucja to transport energii elektrycznej sieciami dystrybucyjnymi w celu ich dostarczenia odbiorcom, z wyłączeniem sprzedaży energii. Zarówno przesyłanie, jak i dystrybucja, pomimo, że są rozdzielnymi pojęciami, odnoszą się do dostarczania energii elektrycznej. Ustawa Prawo energetyczne definiuje także sieci przesyłowe (art. 3 pkt 11a) i sieci dystrybucyjne (art. 3 pkt 11b), jak również operatora systemu przesyłowego (art. 3 pkt 24) i operatora systemu dystrybucyjnego (art. 3 pkt 25). Operatorem systemu przesyłowego jest przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie przesyłowym gazowym albo systemie przesyłowym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci przesyłowej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi. Operator systemu dystrybucyjnego to przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym gazowym lub systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyznacza się jednego operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego albo jednego operatora systemu połączonego elektroenergetycznego (art. 9h ust. 2 pr. en.). Na operatora systemu przesyłowego wyznaczone zostały (...) S.A.

Obrót jest działalnością gospodarczą polegającą na handlu hurtowym albo detalicznym energią (art. 3 pkt 6 pr. en.). Sprzedaż to z kolei bezpośrednia sprzedaż energii przez podmiot zajmujący się jej wytwarzaniem lub odsprzedaż energii przez podmiot zajmujący się jej obrotem (art. 3 pkt 6a pr. en.). Odbiorcą jest każdy, kto otrzymuje lub pobiera energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym (art. 3 pkt 13 pr. en.). Odbiorcą końcowym jest odbiorca dokonujący zakupu energii na własny użytek; do własnego użytku nie zalicza się energii elektrycznej zakupionej w celu jej zużycia na potrzeby wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej (art. 3 pkt 13a pr. en.).

Wyodrębnienie operatorów systemów sieciowych ma swoje źródło w prawie wspólnotowym, które zmierza do zapewnienia warunków dla powstania konkurencyjnego europejskiego rynku energii elektrycznej i gazu. Nie wdając się w szczegółowe rozważania na ten temat zauważyć należy, że ustawa przewiduje rozdzielenie usługi polegającej na przesyłaniu i dystrybucji energii elektrycznej od jej sprzedaży (obrotu), a nadto nakłada na operatorów systemu obowiązek zapewnienia wszystkim odbiorcom oraz przedsiębiorstwom zajmującym się sprzedażą energii, na zasadzie równoprawnego traktowania, świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii, na zasadach i w zakresie określonym w ustawie Prawo energetyczne. Świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii odbywa się na podstawie umowy o świadczenie tych usług (art. 4 ust. 2 pr. en.).

Jak wynika z powyższej przedstawionych definicji operator systemu przesyłowego (OSP) i operator systemu dystrybucyjnego (...) są odpowiedzialni za działanie systemów sieciowych, tu: elektroenergetycznego, który stanowi element infrastruktury krytycznej, o której mowa jest w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t. jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 1856). Przejawem tej odpowiedzialności są m.in. regulacje zawarte w art. 11, art. 11c i art. 11d pr. en., które przewidują szereg uprawnień operatorskich służących zapewnieniu szeroko rozumianego bezpieczeństwa energetycznego, do których należy m.in. wprowadzanie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Zgodnie z treścią art. 11 ust. 1 pkt 2 pr. en., w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w

dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Ograniczenia te precyzuje art. 11 ust. 3 pr. en. i mogą one polegać na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej lub dobowego poboru energii elektrycznej. Co do zasady uprawniona do wprowadzenia ograniczeń jest Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia (art. 11 ust. 7 pr. en.). Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń na tej podstawie określa rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na podstawie delegacji zawartej w art. 11 ust. 6 pr. en. Na tej podstawie wydane zostało rozporządzenie z dnia 23 lipca 2007 r. Jednakże wyjątkowo, w przypadku powstania zagrożenia dostaw energii elektrycznej (zdefiniowane w art. 3 pkt 16d pr. en.) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 pr. en. (tj. rozporządzenia Rady Ministrów), lecz nie dłużej niż na okres 72 godz., OSP może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Jak wynikało ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, (...) S.A., tj. operator systemu przesyłowego, w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m.in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d pr. en., wprowadzając na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Jednocześnie, na podstawie art. 11c ust. 3 pr. en., OSP zawiadomił Ministra Gospodarki i Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosił Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 pr. en. Rada Ministrów pozytywnie rozpatrzyła wniosek Ministra Gospodarki i wydała w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136. Wprowadziło ono ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. godz. 24:00.

Energię elektryczną dostarczają (transportują) odbiorcom operatorzy systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego w ramach świadczonej na podstawie stosownej umowy usługi przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. Jeżeli zatem OSP wprowadza czasowo ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na podstawie uprawnienia wynikającego z art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en., to oznacza to, że wprowadza jednocześnie ograniczenia w zakresie świadczonych usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej. Do ograniczeń zobowiązane są stosować się strony umów przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej, a zatem także odbiorca, którym jest, jak już wskazywano na to powyżej, każdy, kto otrzymuje lub pobiera energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym.

Wielkości określające poziomy wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej według zasad wynikających z rozporządzenia RM z dnia 23 lipca 2007 r. Stosownie do § 10 rozporządzenia, dopuszczalne maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, ujęto w planach ograniczeń, które operatorzy są zobowiązani sporządzać zgodnie z § 8 rozporządzenia i które uwzględnia się w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 pr. en. (tj. w umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii, umowie kompleksowej). Plany ograniczeń dla energii elektrycznej określają wielkości maksymalnego poboru energii dla poszczególnych odbiorców i stopni zasilania. Plany te podlegają corocznej aktualizacji w terminie do 31 sierpnia. Plany ograniczeń i ich aktualizacje podlegają uzgodnieniu z: 1) Prezesem URE - jeżeli są opracowywane przez operatorów systemu przesyłowego elektroenergetycznego, 2) właściwym operatorem systemu przesyłowego elektroenergetycznego - jeżeli są opracowywane przez operatorów systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych lub operatorów elektroenergetycznych systemów połączonych. Zgodnie z § 5 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej dotyczą odbiorców energii elektrycznej, dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, ustalona została powyżej 300 kW.

Powodowa spółka ma zawartą 6 grudnia 2011 r. umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...) z (...) S.A. z siedzibą w K., jako (...) (k. 67-71 akt postępowania administracyjnego). Moc umowna określona została na 3700 kW, zatem do powoda niewątpliwie znajdowały zastosowanie ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii

elektrycznej wynikające z rozporządzenia z dnia 23 lipca 2007 r. W § 3 ust. 6 umowy wskazano, że (...) opracowuje i aktualizuje, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie Prawo energetyczne wraz z rozporządzeniami wykonawczymi oraz Instrukcją (...) i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej „Plan wprowadzania ograniczeń”. W przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej odbiorca zobowiązany jest ograniczyć pobór mocy, zgodnie z „Planem wprowadzania ograniczeń” (§ 3 ust. 7 umowy). Minimalna moc wymagana dla zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej wynosiła 1000 kW i była ona uwzględniana przy tworzeniu „Planu wprowadzania ograniczeń” (§ 3 ust. 8 umowy).

(...) S.A. z siedzibą w K., jako (...), powiadomił powoda o planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. pismem z 31 lipca 2014 r., znak (...). Plan ten określał dopuszczalny pobór mocy elektrycznej wg stopni zasilania w miesiącach (MW) i był oparty na umownych zapisach dotyczących mocy umownej i mocy bezpiecznej, które wynosiły: moc umowna: 3,700 MW, moc bezpieczna: 1,000 MW (k. 55-59 akt postępowania administracyjnego).

Powyższy plan znajdował zastosowanie do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych zarówno przez Radę Ministrów w drodze stosownego rozporządzenia, jak również w drodze decyzji OSP komunikowanej w sposób wskazany w § 12 rozporządzenia z dnia 23 lipca 2007 r. Decyzja OSP o wprowadzeniu ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wydana w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. przekładała się zatem bezpośrednio na relacje pomiędzy odbiorcą, tj. powodową spółką, a (...), zobowiązywała bowiem odbiorcę do ograniczenia poboru energii elektrycznej zgodnie z „Planem wprowadzenia ograniczeń”, który obowiązywał w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r.

Zgodnie z treścią art. 11d ust. 3 pr. en., w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Przepis ten odczytywany powinien być łącznie z art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. Jak już na to wskazywano ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej przekładają się na ograniczenia w świadczeniu usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, są to bowiem usługi związane z transportem energii elektrycznej za pośrednictwem systemów sieciowych, innymi słowy z jej dostarczaniem. Nie bez przyczyny w art. 11d ust. 3 pr. en. jest mowa o operatorach systemu elektroenergetycznego, co jest pojęciem szerszym, obejmującym nie tylko OSP, ale i (...). Obaj operatorzy mogą świadczyć usługi na rzecz odbiorców i stosować przewidziane prawem ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym dla usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. W konsekwencji powód nie stosując się do decyzji OSP wydanej na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en. nie zastosował się do ograniczeń wynikających z art. 11d ust. 3 pr. en., nie ograniczył bowiem poboru energii elektrycznej, do czego był zobowiązany na podstawie umowy dystrybucyjnej.

Potwierdzeniem prawidłowości powyższej wykładni jest treść art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en., z którego wyraźnie wynika, że także art. 11d ust. 3 pr. en. wprowadza ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii. W niniejszej sprawie, co nie było sporne, Spółka nie dostosowała się do tych ograniczeń, trafnie zatem wskazano w zaskarżonej decyzji, że doszło do naruszenia obowiązku wynikającego z art. 11d ust. 3 pr. en.

Podsumowując powyższą część rozważań stwierdzić należało, że niedostosowanie się przez odbiorcę do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez OSP na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 pr. en., stanowiło jednocześnie o naruszeniu ograniczeń wynikających z art. 11d ust. 3 pr. en. Nie można było zatem zgodzić się z odmienną konstatacją Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Przedstawiona powyżej wykładnia nie miała przy tym charakteru rozszerzającego i nie prowadziła do przyjęcia szerszej odpowiedzialności powoda niż wynikająca z treści art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. Jej przeprowadzenie wymagało jedynie odwołania się do znaczenia pojęć występujących w ustawie Prawo energetyczne i które ta ustawa precyzyjnie definiuje. Wykładnia ta jest też niewątpliwie zgodna z ogólnymi założeniami ustawy, z których jednym z istotniejszych jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (art. 1 ust. 2 pr. en.). Brak sankcji

za niestosowanie się przez odbiorców do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej mógłby uniemożliwić osiągnięcie tych celów.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Prezesa URE, iż przywoływane przepisy mają zapewnić operatorom systemów sieciowych narzędzia umożliwiające skuteczne zarządzanie instalacjami i sieciami elektroenergetycznymi także w sytuacjach wyjątkowych (art. 11c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 11d ust. 1 pr. en.). W sytuacji wystąpienia zagrożenia mają natomiast być wdrażane ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w taki sposób, aby nie doszło do dysfunkcji całego systemu zaopatrzenia sieciowego (art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 pr. en.). Założeniem reagowania kryzysowego, w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, jest pełna współpraca użytkowników systemu z operatorem systemu przesyłowego i realizującymi jego polecenia operatorami systemów dystrybucyjnych (art. 9j ust. 3 w zw. z art. 11c ust. 2 pkt 1 i art. 11d ust. 2 pr. en.) oraz wykonywanie ich poleceń dyspozytorskich. Polecenia operatora systemu przesyłowego mają wówczas nadrzędny charakter wobec poleceń operatorów systemu dystrybucyjnego.

W świetle powyższego stwierdzić należało, że Sąd I instancji dokonał błędnej wykładni art. 11c ust. 2 pkt 2 i art. 11d ust. 3, jak również art. 56 ust. 1 pkt 3a pr. en. Zgodzić tym samym należało się z postawionym w apelacji strony pozwanej zarzutem naruszenia przywołanych przepisów ustawy - Prawo energetyczne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można było natomiast uznać za trafny zarzutu powoda podniesionego w odwołaniu od decyzji, a dotyczącego naruszenia przez Prezesa URE art. 56 ust. 6 pr. en. poprzez jego niezastosowanie i ustalenie wysokości kary pieniężnej z zastosowaniem algorytmu, który jest sprzeczny z zasadami miarkowania kary określonymi tym przepisem (tj. stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie podmiotu oraz jego możliwości finansowe).

Ustosunkowując się kwestii szkodliwości czynu powoda zauważyć należało, że w realiach niniejszej sprawy, uwzględniając rodzaj i charakter naruszonego przez powoda dobra chronionego prawem, tj. bezpieczeństwo funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, nie można było przyjąć, aby zachowanie powoda charakteryzowało się znikomym stopniem szkodliwości społecznej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nawet nieznaczne przekroczenie dopuszczalnego poboru energii przez odbiorcę może mieć wpływ na bezpieczeństwo całego systemu. Podkreślić należy, że celem wprowadzanych ograniczeń jest zbilansowanie mocy w sieci elektroenergetycznej kraju. Każde przekroczenie poboru mocy skierowane jest zatem przeciwko celowi wprowadzonego ograniczenia, a tym samym godzi w bezpieczeństwo energetyczne kraju. Niebezpieczeństwo nie wynika z wielkości przekroczenia dopuszczalnego poboru energii przez pojedynczego odbiorcę, ale z tego, że suma takich zachowań może stanowić realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Niestosowanie się do ograniczeń w poborze skutkuje niewykonaniem przez odbiorcę ograniczeń w dostarczaniu energii elektrycznej, pobieranej przez niego z sieci w ilości większej niż wynikająca z obowiązującego planu ograniczeń. Odbiorca wymusza tym samym swoim działaniem nieplanowaną przez operatora dodatkową pracę sieci elektroenergetycznej i to w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dla systemu sieciowego w zakresie dostaw energii elektrycznej. Postawa samego odbiorcy ma przy tym znaczenie kluczowe, bowiem wprowadzenie ograniczeń nie polega na fizycznym odcinaniu odbiorców od sieci, ale właśnie dobrowolnym dostosowywaniu się przez nich do ustalonych wcześniej planów ograniczeń.

Z kolei wartość przekroczenia uwzględniana jest przez Prezesa URE przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej. Taka też sytuacja miała miejsce w niniejszym przypadku. Sąd Apelacyjny, podobnie jak Sąd Okręgowy, nie kwestionuje wartości mnożnika ustalonego przez Prezesa URE w oparciu o poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym (1500 zł), podwojonego z tytułu sankcji. Tym samym, biorąc pod uwagę wartości przekroczeń przez odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy w dniach od 10 do 12 sierpnia 2015 r. kwota kary pieniężnej wyniosła 50 518 zł (16,8396 MW x 3000 zł). Kwota ta mieści się w limicie wskazanym art. 56 ust. 3 pr. en., zgodnie z którym wysokość kary pieniężnej nie może przekroczyć 15% przychodu odbiorcy (rozumianego jako przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe) osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a także jest adekwatna do możliwości finansowych strony powodowej.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie oraz zasądził od powoda na rzecz Prezesa URE kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

O kosztach postępowania apelacyjnego, mając na względzie zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 108 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

Jolanta de Heij-Kaplińska Maciej Dobrzyński Anna Szanciło